

**HE 126/2024 vp
Hallituksen esitys
eduskunnalle laeiksi
yleisestä
asumistuesta ja
eläkkeensaajan
asumistuesta
annettujen lakien
muuttamisesta**

Eduskunnan sosiaali- ja
terveysvaliokunta
14.11.2024

Terveysten ja
hyvinvoinnin laitos
12.11.2024

Pääviestit

- Esityksessä kohdennetaan leikkauksia muihin kuin kaikkein pienituloisimpiin tai vähävaraisimpiin asumistuen saajiin eli pyritään välttämään kaikkein huono-osaisimpien tuensaajien tilanteiden heikentämistä
- Toisaalta nämä leikkaukset ovat osa laajempaa sosiaaliturvaleikkausten kokonaisuutta vuosina 2024–2025, jolloin tietyissä väestöryhmissä kokonaisvaikutukset voivat olla suuria

Yleisen asumistuen enimmäisasumismenojen kuntaryhmituksen muuttaminen

- Kuntaryhmituksen ajoittainen tarkistus on perusteltua, mikäli asumismenojen kunnittaisissa tasoissa tapahtuu pysyviä muutoksia. Tarkistuksen olisi hyvä perustua useamman vuoden havaintoihin asumismenoissa.
- Kuntaryhmään III siirrettävissä kunnissa asumismenot ovat esityksen mukaan asumistuen saajilla keskimäärin alemmat kuin muussa kuntaryhmässä II, joten siirto saattaa olla perusteltu.
- Toisaalta jää epäselväksi, ovatko nämä kunnat juuri kuusi alimman asumismenojen tason kuntaa kuntaryhmässä II, onko asumismenojen tasossa tapahtunut muutoksia muihin kuntaryhmän II kuntiin verrattuna, ja kuinka lähellä kuntaryhmän III tasoa asumismenot ovat. Ilman näitä tietoja on vaikea arvioida, kuinka perusteltu muutos on.

Yleisen asumistuen varallisuusharkinnan palauttaminen

- Asumistuesta leikattaessa varallisuusharkinnan palauttaminen on yksi keino kohdentaa leikkaus muihin kuin taloudellisesti kaikkein heikoimmassa asemassa oleviin.
- Suurimmalla osalla yleisen asumistuen saajista ei ole nettovarallisuutta. Tämä muutos vaikuttaisi siten vain pieneen osaan tuensaajista eli suurimmalla osalla tuensaajista tuki ei laskisi tämän muutoksen myötä.
- Niillä asumistukea saavilla kotitalouksilla, joilla muutos vaikuttaisi asumistuen määrään, vähennys asumistuessa on huomattava. Koska vaikutukset ovat suuria näiden kotitalouksien osalta, on tärkeää, että varallisuuden arviointi on oikeudenmukaista ja perustuu luotettavaan tietoon.

Eläkkeensaajan asumistuen tuloharkinnan kiristäminen ja omaisuuden vaikutuksen kiristäminen

- Nämä leikkaukset painottuvat muihin kuin pienituloisiin ja vähävaraisimpiin eläkkeensaajan asumistuen saajiin, joten ne ovat leikkauksen toteutustapana perusteltavissa, jos tavoitteena on välttää kaikkein pienituloisten taloudellisen aseman heikkeneminen tai toimeentulotuen roolin kasvu eläkkeensaajien toimeentulossa.
- Tuloharkinnan lisäomavastuun tulorajat ovat toisaalta niin matalat, että myös takuueläkkeen varassa olevien eli hyvin pienituloisten eläkeläisten asumistuki laskee hiukan.
- Esityksen perusteella on vaikea arvioida, kuinka paljon omaisuuden vaikutuksen kiristäminen vähentää keskimäärin asumistukea suhteessa nykyjärjestelmään niillä, joihin leikkaus kohdistuu.

Muuta lausuttavaa

- Esitys on osa laajempaa vuosien 2024 ja 2025 sosiaaliturvamuutosten kokonaisuutta. Nämä muutokset kokonaisuutena kasvattavat pienituloisuutta ja tuloeroja. Tämän esityksen muutokset vaikuttavat oletettavasti vain vähän näihin, mutta esitetyt muutokset tulevat muiden muutosten vaikutusten jatkoksi, jolloin kokonaisvaikutukset eri muutoksista voivat olla suuria.
- Esitettyjen muutosten vaikutukset kohdistuvat voimakkaammin yksinasuviin ja yhden huoltajan perheisiin kuin muihin kotitaloustyyppeihin. Myös vuosien 2024–2025 sosiaaliturvamuutokset kokonaisuutena kohdistuvat etenkin näihin kotitaloustyyppeihin. Sosiaaliturvamuutoksia valmisteltaessa tulisi kiinnittää erityistä huomiota tilanteisiin ja väestöryhmiin, joissa ehdotettujen muutosten yhteisvaikutus on kohtuuttoman suuri.

